

Asia: VN/1281/2020

Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

-

Kommentit lukuihin 1-6: Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat.

Selonteon tilannekuva ja keskeiset muutostekijät on kuvattu erinomaisen selkeästi.

Voimassa olevan kotoutumislain muutostarpeet on kuvattu hyvin.

Kotouttamisen edistäminen on nähtävä julkisen ja kolmannen sektorin normaalina toimintana. Kotouttamista on tehty vuosikymmenten ajan erilaisissa hankkeissa, joissa on löydetty hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja, mutta joita ei ole kyetty juurruttamaan normaalisti toiminnaksi. Hankevetoisuudella alkuun saadut toimintatavat on muunnettava arjen toiminnaksi ja prosesseiksi.

Nykyisen kotoutumislain mukaan kunnilla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisessä. Tämä on luontevaa, sillä maahanmuuttajat ovat kuntalaisia ja kuntien palvelut kuuluvat myös heille. Maahanmuuttajien määrä vaihtelee paljon jopa Uudenmaan kunnissa. Palveluiden tarve ja palvelurakenne vaihtelevat maahanmuuttajien määrän ja kuntien koon mukaan.

Kuntien valtionosuuksien vieraskielisyyskerrointa on kehittävä niin, että se vastaa paremmin vieraskielisyydestä aiheutuviin kustannuksiin.

Tässä selonteossa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia, eikä niitä tule viivyttää. On varmistettava, että toimenpiteet resursoidaan riittävästi, jos niiden halutaan onnistuvan. Ilman riittävää budjettia ja henkilöstöä toimenpiteet eivät toteudu.

Kommentit lukuun 7: Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Palvelujen valtavirtaistaminen on kannatettavaa, maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen ei voi olla erillinen osa muun yhteiskunnan toiminnasta.

Maahanmuuttajien osallisuutta voidaan edistää hyvällä yhteiskuntapolitiikalla samalla huomioiden maahanmuuttajien erityistarpeet, erityisesti kielen oppiminen.

Maahanmuuttajille suunnatut työllisyyspolitiikan kehittämisen toimenpiteet ovat kannatettavia. Mikäli toimenpiteiden halutaan onnistuvan, on niille kohdistettava riittävästi resursseja: työvoimaa, rahaa ja aikaa. Aikaisemmin kehitetyt hyvät käytännöt ja toimintamallit on myös nostettava esiin, sillä kaikkea ei tarvitse kehittää alusta.

Ammatillisen koulutuksen yhteydessä on varmistettava, että opiskelija oppii riittävän kielitaidon, jonka avulla voi selvitä suomalaisessa työelämässä.

Korkeakouluopiskelijoiden osalta on tärkeää, että Suomessa koulutuksen saaneilla on mahdollisuus jäädä Suomeen yrittäjinä tai työntekijöinä. Suomessa korkeakoulututkinnon opiskelleet maahanmuuttajat tai maahanmuuttajataustaiset ovat osaajia, joita tulevaisuudessa tarvitaan.

Kommentit lukuun 8: Nopeutetaan kotoutumisen käynnistymistä

Selonteossa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia.

Pakolaisten kuntiin ohjaus vaatii selkeyttämistä.

Kommentit lukuun 9: Parannetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta maahanmuuttajille

Selonteossa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia.

Kommentit lukuun 10: Luodaan kotoutumisohjelma alkuvaiheen kotoutumisen tukemiseksi

Selonteossa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia.

Kotoutumisohjelman järjestämisvastuut ja viranomaisten yhteistyö on syytä selkeyttää.

Kotoutumiskoulutuksen uudistaminen on tarpeen, jotta eri elämäntilanteissa olevat saavat tarvitsemansa koulutuksen. Kotoutumiskoulutuksen laatuun on kiinnitettävä huomiota.

Kommentit lukuun 11: Kotoutumisen edistäminen tukemaan osaajien pysyvyyttä ja osallisuutta

Selonteossa esitetyt toimenpiteet ovat erittäin kannatettavia.

Osaajien Suomeen asettautumista ja jäämistä tulevat toimenpiteet on saatava pysyviksi käytännöiksi. Tähän asti niitä on edistetty useissa hankkeissa hankerahoituksen avulla.

Korkeakoulujen kansainvälisille opiskelijoille on mahdollistettava asettautuminen Suomeen opintojen jälkeen.

Kommentit lukuun 12: Vahvistetaan kumppanuuksia ja järjestöjen roolia

Selonteossa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia.

Kolmannen sektorin roolia vahvistettaessa on huomioitava, ettei niille siirretä tehtäviä, joiden hoitamiseen niillä ei ole riittäviä resursseja. Kumppanuus ei saa olla kuntien säästötoimi. Vapaaehtoisuuteen perustuva kansalaistoiminta on tärkeää onnistunutta kotoutumista täydentävä kotouttamisen osatekijä.

Kommentit lukuun 13: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus tukemaan kotoutumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

Selonteossa esitetyt toimenpiteet ovat erittäin kannatettavia.

Kommentit lukuun: Kotoutumisen edistämisen suuntaviivat 2020-luvulle ja tiivistelmä askelista eteenpäin

Ei huomautettavaa

Salmi Petra

Uudenmaan liitto - aluekehittämisen vastuualueen johtaja Eskelinen Juha